

کارگاه صفحه آرایبی: جلسه دوم تئوری

ندا ابراهیمی بسطامی/گروه گرافیک

تعیین حروف مطالب

در اغلب مجلات، مواردی مانند نوع حروف متن و اندازه آن ها، طول سطر ها و فاصله آن ها، فاصله ستون ها، نوع حروف عنوان های فرعی و اندازه آن ها، نوع حروف عنوان های اصلی و اندازه آن ها، نوع حروف پانویس و اندازه آن ها... در همه شماره های مجله ثابت می مانند و فقط در اولین شماره هر مجله که معمولا شماره صفر نامیده می شود و حالتی آزمایشی است آن ها را تعیین می کنند. این انتخاب ها با پیشنهاد صفحه آرا و تایید سردبیر یا شورای نویسندگان صورت می گیرد و پس از تصویب آن ها برای شماره صفرم، تعیین حروف در شماره های بعدی بسیار سریع صورت می پذیرد، زیرا قبلا درباره آن ها بحث و تبادل نظر شده است.

فقط در بعضی مجله هایی که مخاطبی ویژه (مانند گروهی از هنرمندان یا تعدادی از نوجوانان) دارند، ممکن است برای ارضای روحیه نوجویی و پرهز از قاعده مندی، این گونه نباشد و این موارد در هر شماره تغییر کنند.

صفحه آرا هنگام نخستین بار تعیین حروف مجله باید به مخاطبان مجله توجه داشته باشد و همین طور شخصیت کلی مجله و موضوع و محتوای آن. به طور مثال، در مجلات کودکان، اندازه حروف باید دقیقا متناسب با اندازه کتاب درسی فارسی همان سن مخاطب انتخاب شود؛ در مجله ویژه سالمندان به سبب ضعف احتمالی قوه بینایی آنان، حروف باید درشت تر باشند؛ و در مجلات وزین، مانند مجلات علمی و فلسفی، نوع حروف و اندازه و فاصله های آن ها شخصیت بصری جدی باصلابتی را القا می کنند.

تاثیر بصری حروف به عنوان مختلفی مربوط است که یکی از مهم ترین آن ها اندازه ضخامت حروف است. حروف هر چه ضخیم تر باشند، انرژی بیشتری دارند و منتقل می کنند. در فضاهای داخلی حروف سیاه bold سفیدی کمتری داریم و وزن حسی حروف نسبت به فضای قرار گرفته در آن زیاد است. در حروف نازک light فضاهای سفید داخلی بیشتر است و وزن حسی حروف نسبت به فضای قرار گرفته در آن کم است.

در تعیین حروف، فاصله بین سطرها را نباید زیاد انتخاب کرد، زیرا ارزش بصری فضاهاى سفید حاشیه صفحات، یعنی فاصله سطح اختصاص یافته به حروف در صفحه، با عطف و لبه بالایی و لبه مخالف عطف و لبه پایینی کم می شود و از زیبایی صفحه کاسته می شود. تضاد بصری حاصل از تراکم سطح حروف و سفیدی های اطراف صفحه بسیار زیبا و چشم نواز است و در کتاب های خطی دستنویس در تاریخ هنری تمام اقوام، سطح حروفی متراکم، در میان حاشیه های سفید نسبتا وسیعی قرار گرفته است. در تعیین فاصله سطرها، تا جایی که خواندن حروف به دشواری نگراید انتهای سرکش های حروف «ک» و «گ» با زیر حروف داسی شکل مانند «ع» و «غ» یا «ح» و «خ» در هم نرود؛ می توان فاصله سطر ها را در مجله هایی که مخاطب بزرگسالان دارند کم انتخاب کرد.

سطرها، وقتی به صورت منظم زیر هم قرار می گیرند، ستون ها را می سازند. ستون ها مانند جعبه هایی عمودی با کلمات پر می شوند. حروف ریز تر در ستون هایی با عرض کمتر قرار می گیرند و حروف درشت در ستون هایی با عرض بیشتر. یعنی به طور معمول، هر چه ستون باریک تر باشد، اندازه حروف هم کوچکتر می شود و برای استفاده از حروف بزرگ از ستون های پهن تری استفاده شود.

مهم ترین عامل برای تعیین طول سطر راحتی خواننده برای مطالعه مجله است. معمولا برای خواندن مجله آن را در فاصله 25 تا 35 سانتی متری چشم قرار می دهند و صفحه آرا برای تعیین طول سطر و اندازه حروف باید به این نکته توجه ویژه ای کند.

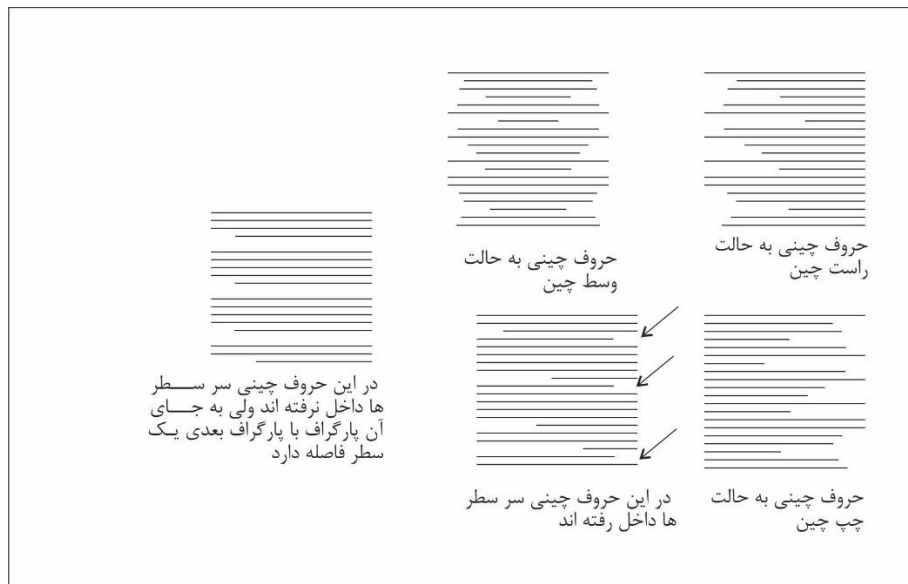
تجربه نشان داده است که سطر مناسب برای مجله باید حداقل شامل 5 کلمه باشد و فقط در مواردی که ستون مطالب با سمتی از طرح یا عکسی یافته می شود و در هم می آمیزد، ممکن است در یک سطر به طور متوسط فقط 3 کلمه قرار گیرد که تعداد پشت سر هم چنین سطر هایی باید بسیار اندک باشد، و گرنه چشم از خواندن خسته می شود.

با استفاده از اندازه حروف، در حکم عاملی مشخص کننده، اهمیت نسبی مطالب را می توان با یک نگاه و به صوت بصری به خواننده القا کرد. می توان حروف درشت تر یا سیاه را به مطالب مهم اختصاص داد و متن معمولی را با حروف نازک ارائه کرد. این اختلاف اندازه حروف اطلاعات را برای خواننده درجه بندی می کند و به خواننده حق انتخاب می دهد و فرایند خواندن مجله برای او لذت بخش می شود.

عوامل دیگری بجز اندازه حروف در اندازه طول سطر ها (که عرض ستون ها را مشخص می کنند) تاثیر دارند. برای مثال، در مجله ای که مطالب سنگین و فلسفی دارد، طول سطرها نسبتاً چندان کوتاه باشد، زیرا با روحیه و شخصیت چنین مجله ای هماهنگ نیست. برعکس، در مطالبی مانند اخبار کوتاه یا مجلاتی که می خواهند سریع اطلاعاتی را به مخاطب منتقل کنند، طول سطرها باید کوتاه در نظر گرفته شود.

از جهتی دیگر می توان گفت در صفحاتی که حسی از شلوغی را می خواهیم به خواننده القا کنیم، ستون ها را باریک می گیریم و صفحه به چهار یا پنج ستون تقسیم می شود و برعکس طول سطر ستون ها را برای تداعی آرامش و متانت بیشتر در نظر می گیریم. مطالبی مانند سخن سر دبیر یا گفتار ویژه یک مقام علمی یا هنری یا سیاسی بیشترین طول سطر را دارند و یک ستونی یا حداکثر در دو ستون بسته می شوند که از دیگر مطالب و مقالات مجله متمایز باشند.

طول طولانی ترین سطر ها نیز بهتر است که از حدود 13 یا 14 سانتی متر، بیشتر نشود، زیرا در آن صورت چشم از تعقیب کلمات خسته می شود، به ویژه اگر اندازه حروف هم کوچک باشد.

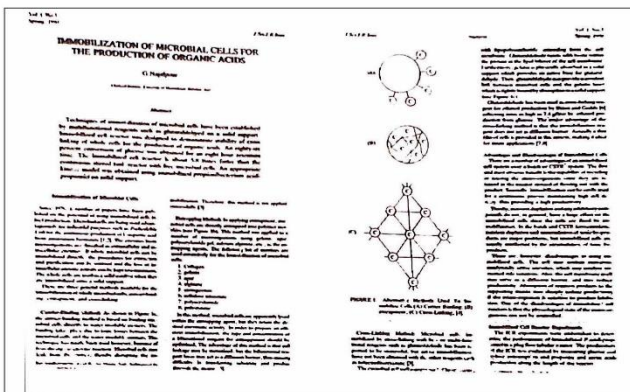
انواع حروف چینی

صفحه آرایی مجله

قبل از آغاز صفحه آرایی، ساختار کلی صفحات یعنی همان نظام بصری، که گرید نامیده می شود، باید برای شماره های مختلف مجله، به صورت ثابت و مناسب با نوع مجله و مخاطبان آن طراحی شده باشد.

پایه کار مجلات به صورت دو صفحه مقابل هم رسامی و با رنگ آبی چاپ می شود؛ البته پایه کار نشریات تخصصی علمی را می توان به حالت یک صفحه ای تکثیر و استفاده نمود؛ زیرا در این نشریات لزومی ندارد دو صفحه مقابل هم، همزمان صفحه آرایی شوند و نسبت به یکدیگر ارتباط زیبا شناسانه داشته باشند.

در این مجله ها فقط تصمیم گیریهای اولین شماره بسیار مهم است و پس از اینکه طراح و سردبیر و مسولان مجله در جلساتی درباره مسائل فنی و منطقی تولید مجله به بحث و مشورت و تبادل نظر پرداختند و نمونه نشریات مشابه را در سایر کشورها مورد ملاحظه قرار دادند، صورت جلسه ای از تصمیمات اتخاذ شده را برای خط مشی فنی آینده مجله تنظیم می نمایند و پس از آن در تمام شماره ها همان اصول رعایت می شود.

دو صفحه مقابل هم از مجله علوم / خطوط مشخص کننده محل تیتز اصلی، چکیده مقاله، ابتدا و انتهای ستون ها، خط تقارن صفحه، محل استقرار شماره صفحه و سر صفحه راست و چپ همه در پایه کار رسم شده اند.

تصمیمات اتخاذ شده شامل شکل کلی صفحه ، طول هر سطر، تعداد ستونها در هر صفحه، فاصله بین سطوح حروف تا کناره های صفحه، قطع مجله، اندازه حروف متن، اندازه حروف عناوین مقالات، اندازه حروف نام نویسندگان مقالات، اندازه حروف مفاغ علمی نویسندگان مقالات و... می شود.

در این نوع مجلات شروع هر مقاله از جای تیترو و سایر نوشته ها نیز در تمام مجله 1/3 صفحه از بالا می باشد و جای تیترو و سایر نوشته ها نیز در تمام مجله ثابت و مشخص است.

این مجلات کاربرد کاملا علمی و آکادمیک دارند و لحن تصویری آنها باید بسیار جدی و منطقی و کاربردی باشد و چاشنیهای تصویری که برای تنوع و جلوگیری از ملال خواننده، در سایر مجله ها ضروری است، در مجلات تخصصی علمی لزومی ندارد. در این مجلات تصویر حتما باید در محلی که نویسنده تعیین کرده بیاید، و روابط زیبا شناسانه در تعیین جای تصاویر، عامل ثانوی است.

پس از طراحی گرید مجله، برای صفحه آرایبی نخست محاسبه می کنیم که مطالب حروف چینی شده مقاله در گرید، بدون در نظر گرفتن تصاویر و تیترو و سوتیتورها، چند ستون کامل مجله است و چند صفحه را کاملا پر می کند. سپس تصاویر و طرح ها و تیترو و فضای اضافی برای ورود به مقاله را باید در نظر گرفت و تعداد کل صفحات مقاله را تخمین زد.

اگر میسر باشد، ترجیح بر آن است که هر مقاله مجله فارسی زبان، از صفحه زوج یعنی صفحه سمت راست شروع شود و پایان آن صفحه فرد باشد. در چنین حالتی اگر به هر دلیلی مقاله ای جا بجا یا حذف شود، صفحه آرایبی هیچ مقاله ای نباید عوض شود، زیرا به صورتی کشویی، مقاله ای در آمده و در جای دیگری قرار گرفته یا احیانا حذف شده است.

صفحه آرا باید هر مقاله را در تعداد صفحات کاملی صفحه آرایبی کند و از عبارت «بقیه در صفحه...» استفاده نکند یعنی مقدار کمی از مقاله ای را به جای دیگری از مجله منتقل نکند، زیرا خواننده هنگام خواندن مجله تا پیدا کردن بقیه مطالب در صفحه ای دیگر تمرکز خود را از دست می دهد.

ورود به مقاله باید برای خواننده کاملا مشخص باشد و برای یافتن آن دچار سرگردانی نشود و، علاوه بر شرایط فیزیکی، خواننده از لحاظ حسی هم ورود به مقاله را دریابد، مانند ورودی یک ساختمان که با یک یا چند پله یا برآمدگی و سقف بالای آن یا ستون هایی در اطرافش یا روش های دیگر برای شخصی که از بیرون بنا به آن نزدیک میشود مشخص می گردد. برای هدایت خواننده به ورود مقاله، از فضای خالی، محل قرارگیری عنوان اصلی، تصویر بزرگ قبل از ورود، و روش هایی مانند آن می توان استفاده کرد و همان گونه که در معماری ورودی یک ساختمان

بزرگ ابهت و شکوه بیشتری دارد، در صفحه آرایی مجلات هم ورودی مقاله ای که تعداد صفحات آن بسیار باشد سطح بیشتری را به خود اختصاص می دهد.

بیست و پنجمین دوره بازیهای المپیک شب گذشته افتتاح شد

بازیهای المپیک تابستانی ۲۰۲۰ در توکیو، ژاپن، در روز شنبه (۲۰ ژوئیه) به رسمیت افتتاح شد. مراسم افتتاحیه در ورزشگاه ملی توکیو برگزار شد و در آن مراسم، پرچم المپیک و پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. در این مراسم، رئیس کمیته المپیک بین المللی، توماس باخ، با سخنرانی خود، به اهمیت بازیهای المپیک در توکیو اشاره کرد و از مردم ژاپن برای میزبانی از این رویداد بزرگ تشکر کرد. همچنین، او از ورزشکاران و تماشاگران جهانی دعوت کرد تا در این رویداد شرکت کنند. مراسم افتتاحیه با اجرای برنامه های فرهنگی و نمایش های هنری همراه بود و در آن، پرچم المپیک به رسمیت به توکیو سپرده شد. در ادامه، پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. مراسم افتتاحیه در ساعت ۲۰:۰۰ به وقت محلی به پایان رسید.

بازیهای المپیک تابستانی ۲۰۲۰ در توکیو، ژاپن، در روز شنبه (۲۰ ژوئیه) به رسمیت افتتاح شد. مراسم افتتاحیه در ورزشگاه ملی توکیو برگزار شد و در آن مراسم، پرچم المپیک و پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. در این مراسم، رئیس کمیته المپیک بین المللی، توماس باخ، با سخنرانی خود، به اهمیت بازیهای المپیک در توکیو اشاره کرد و از مردم ژاپن برای میزبانی از این رویداد بزرگ تشکر کرد. همچنین، او از ورزشکاران و تماشاگران جهانی دعوت کرد تا در این رویداد شرکت کنند. مراسم افتتاحیه با اجرای برنامه های فرهنگی و نمایش های هنری همراه بود و در آن، پرچم المپیک به رسمیت به توکیو سپرده شد. در ادامه، پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. مراسم افتتاحیه در ساعت ۲۰:۰۰ به وقت محلی به پایان رسید.

۲۰ تصویر ورزشی (۱۳ شهریور ۱۳۹۹) | ۲۰ تصویر ورزشی (۱۳ شهریور ۱۳۹۹)

نمونه صفحه ورود به متن / گزارش ورزشی (شروع مقاله)

بازیهای المپیک تابستانی ۲۰۲۰ در توکیو، ژاپن، در روز شنبه (۲۰ ژوئیه) به رسمیت افتتاح شد. مراسم افتتاحیه در ورزشگاه ملی توکیو برگزار شد و در آن مراسم، پرچم المپیک و پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. در این مراسم، رئیس کمیته المپیک بین المللی، توماس باخ، با سخنرانی خود، به اهمیت بازیهای المپیک در توکیو اشاره کرد و از مردم ژاپن برای میزبانی از این رویداد بزرگ تشکر کرد. همچنین، او از ورزشکاران و تماشاگران جهانی دعوت کرد تا در این رویداد شرکت کنند. مراسم افتتاحیه با اجرای برنامه های فرهنگی و نمایش های هنری همراه بود و در آن، پرچم المپیک به رسمیت به توکیو سپرده شد. در ادامه، پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. مراسم افتتاحیه در ساعت ۲۰:۰۰ به وقت محلی به پایان رسید.

بازیهای المپیک تابستانی ۲۰۲۰ در توکیو، ژاپن، در روز شنبه (۲۰ ژوئیه) به رسمیت افتتاح شد. مراسم افتتاحیه در ورزشگاه ملی توکیو برگزار شد و در آن مراسم، پرچم المپیک و پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. در این مراسم، رئیس کمیته المپیک بین المللی، توماس باخ، با سخنرانی خود، به اهمیت بازیهای المپیک در توکیو اشاره کرد و از مردم ژاپن برای میزبانی از این رویداد بزرگ تشکر کرد. همچنین، او از ورزشکاران و تماشاگران جهانی دعوت کرد تا در این رویداد شرکت کنند. مراسم افتتاحیه با اجرای برنامه های فرهنگی و نمایش های هنری همراه بود و در آن، پرچم المپیک به رسمیت به توکیو سپرده شد. در ادامه، پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. مراسم افتتاحیه در ساعت ۲۰:۰۰ به وقت محلی به پایان رسید.

بازیهای المپیک تابستانی ۲۰۲۰ در توکیو، ژاپن، در روز شنبه (۲۰ ژوئیه) به رسمیت افتتاح شد. مراسم افتتاحیه در ورزشگاه ملی توکیو برگزار شد و در آن مراسم، پرچم المپیک و پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. در این مراسم، رئیس کمیته المپیک بین المللی، توماس باخ، با سخنرانی خود، به اهمیت بازیهای المپیک در توکیو اشاره کرد و از مردم ژاپن برای میزبانی از این رویداد بزرگ تشکر کرد. همچنین، او از ورزشکاران و تماشاگران جهانی دعوت کرد تا در این رویداد شرکت کنند. مراسم افتتاحیه با اجرای برنامه های فرهنگی و نمایش های هنری همراه بود و در آن، پرچم المپیک به رسمیت به توکیو سپرده شد. در ادامه، پرچم ژاپن به رسمیت به توکیو سپرده شد. مراسم افتتاحیه در ساعت ۲۰:۰۰ به وقت محلی به پایان رسید.

نمونه صفحه دوم / گزارش ورزشی (ارتباط بین صفحات)

گاهی از یک ریز نقش یا علامتی مانند دایره و مربع در اندازه کوچک در شروع استفاده می شود که چشم خواننده به نقطه آغاز هدایت شود. این شش به ویژه مناسب مواردی است که عنوان اصلی مقاله در محلی از صفحه قرار دارد که غیر عادی است.